

INNOWACJA PEDAGOGICZNA METODYCZNA

Dorota Węgrzyn

„Myśl ikonicznie!”

Rysunkowe rozprawki autorskie

Rok szkolny 2026/2027

Szkoła Podstawowa im. kpt. S. Betleja nr 3 w Kłodzku

Dorota Węgrzyn

Rysunkowe rozprawki autorskie

„Myśl ikonicznie!”

Język polski

Innowacja metodyczna

01 września 2026

25 czerwca 2027

Zakres innowacji:

Adresatami innowacji są uczniowie klasy 8c. Czas realizacji obejmuje termin 01.09.2026r. – 25.06.2027r. z możliwością jej kontynuowania następnym roku szkolnym. Zajęcia innowacyjne odbywać się będą w ramach zajęć obowiązkowych z języka polskiego.

Motywacja wprowadzenia innowacji:

Innowacja „*Myśl ikonicznie!*” jest moją odpowiedzią na kształcenie umiejętności redagowania rozprawki, a także wyjście naprzeciw wymogom edukacyjnym zawartym w podstawie programowej z lat 2017/2024 oraz nowej podstawie programowej z 2026 roku - „Kompas Jutra”.

Na podstawie wieloletnich obserwacji oraz przeprowadzonych diagnoz w pracy w Szkole Podstawowej nr 3 im. kpt. S. Betleja zauważyłam, że uczniom najbardziej

brakuje prostego, a zarazem kreatywnego podejścia do redagowania w/w wypowiedzi pisemnej. Dlatego też główną przyczyną opracowania innowacji z tego przedmiotu była potrzeba stworzenia metody, która „odczarowałaby” zmagania ucznia w przyswojeniu sobie tej trudnej formy wypowiedzi pisemnej, której pisanie będzie potrzebne w dalszym etapie edukacji na egzaminie ósmoklasistów w szkole podstawowej oraz w szkole średniej na maturze.

Niniejsza innowacja ma na celu szerzenie idei, która wpisana jest w istotę neurodydaktyki z wykorzystaniem autorskiej publikacji. Książka ma zachęcić i motywować uczniów do redagowania rozprawek w sposób innowacyjny dzięki wykorzystaniu schematu rozprawki zamieszczonego w w/w książce. Schematy czyli teksty z rysunkami spodobały się uczniom. Powstał pomysł, aby je zebrać i z inspiracji autorki powstała książeczka wydana przez Impuls Oficynę w Krakowie.

Połączenie neurodydaktyki z książką i metodą „Myśl ikonicznie! Rysunkowe rozprawki” to w praktyce zastosowanie wiedzy o działaniu mózgu do nauki trudnej i abstrakcyjnej formy wypowiedzi. Metoda ta opiera się na **myśleniu wizualnym** (visual thinking) i sketchnotingu, tworząc graficzne „rusztowania” dla logicznej struktury tekstu.

Oto jak założenia neurodydaktyki tłumaczą sukces i skuteczność rysunkowych rozprawek:

Teoria podwójnego kodowania (Allan Paivio)

Mózg przetwarza informacje dwoma niezależnymi, ale współpracującymi kanałami: **werbalnym** (tekst, słowa) oraz **wizualnym** (obrazy, ikony).

W praktyce: Tradycyjna szkoła przeciąża kanał werbalny. Książka [„Myśl ikonicznie! Rysunkowe rozprawki” Oficyny Wydawniczej Impuls](https://sztukater.pl/ksiazki/item/44568-mysl-ikonicznie.html) łączy oba kanały. Kojarzenie tezy, argumentów i wniosków z konkretnymi symbolami graficznymi (ikonami) ułatwia zapisanie informacji w pamięci długotrwałej.

Recenzja książki:

„Rozprawki z języka polskiego dla wielu uczniów są przeszkodą niemal nie do pokonania. Tymczasem umiejętność ich pisania jest kluczowa dla oceny, w tym oceny z matury. Mimo iż istnieje pewien schemat ich pisania, to jednak mamy z nimi problem i bardzo często to one są powodem tego, że na języku polskim zaczynamy się męczyć, że jak najdalej odwołujemy konieczność zmierzenia się z rozprawką.

Książka opublikowana nakładem Oficyny Wydawniczej IMPULS otwiera nas na nowy sposób podejścia do rozprawki – otrzymujemy wraz z książką swego rodzaju „szkielet”, który musimy tylko nadbudować. Dzięki temu same kwestie techniczne nie spędzają nam już snu z powiek i możemy skoncentrować się na tym, co najważniejsze – na treści i obronie lub obaleniu postawionych hipotez. Dlatego też książka powinna znaleźć się w bibliotece wszystkich uczniów, nie tylko szkół podstawowych, ale i ponadpodstawowych, stojących przed maturalnymi wyzwaniami.

Autorka wychodzi zatem naprzeciw zapotrzebowaniu dostarczając uczniom rysunkowe schematy rozprawek. Co więcej, zadała sobie trud przełożenia tematów zamieszczonych w arkuszach egzaminacyjnych po ósmej klasie na język znaków graficznych – bardziej zrozumiały dla wielu osób.

Znajdziemy tu tematy związane z „Panem Tadeuszem”, „Quo vadis”, a także tematy poruszające zagadnienia dotyczące zła, bohaterów literackich jako autorytetów, trudnych chwil, człowieka zmagającego się z losem, podejścia do życia, okresu młodości, czasów wojennych, przyjaźni i wielu innych, pojawiających się zarówno na egzaminach, jak i w trakcie roku szkolnego. Analizując rozpracowane przez autorkę schematy rozprawek, przywołane argumenty i przykłady, nie tylko bez trudu obudować możemy ten szkielet w słowa, ale zaczniemy rozumieć, w jaki sposób tworzyć kolejne rozprawki, w oparciu o przywołane przykłady.

Na stronach tej niewielkiej objętościowo pozycji otrzymujemy samą esencję rozprawki. Znajdziemy tu siedemnaście tematów, które można rozwijać dalej, w zależności od kierunku, który chcemy obrać i poziomu nauki. Wszystko to zostało podane w atrakcyjny graficznie i łatwy do zrozumienia sposób, by samodzielne pisanie rozprawki stało się prawdziwą przyjemnością, by otwierało drogę do przemyśleń i polemiki. Graficzne przedstawienie tej formy wypowiedzi, jaką jest rozprawka, może też

zachęcić do własnej pracy nad myśleniem ikonicznym i jego dalszym zastosowaniem chociażby w nauce historii czy innych przedmiotów. Tym samym jest to książka, która zmienia podejście ucznia nie tylko do samej rozprawki, ale i przedmiotu oraz nauki szkolnej”.

źródło: <http://www.kulturaslowa.pl/2024/07/dorota-wegrzyn-mysl-ikonicznie.html>

I. Wstęp

„Autorką tej publikacji jest polonistka z wieloletnim doświadczeniem, na pomysł jej stworzenia wpadła podczas epidemii koronawirusa, gdy potrzebowała szybko, a jednocześnie skutecznie wyjaśnić swoim uczniom, jak się zabrać do pisania rozprawki. Podopieczni Pani Doroty pozytywnie ocenili rysunkowe rozprawki i szybko doszli do wniosku, że słowa połączone z obrazem świetnie idą w parze. Rysunkowe rozprawki to projekt, który realizowany był przez wspomnianą nauczycielkę języka polskiego także w kolejnych latach i zawsze okazywał się on strzałem w dziesiątkę”.

źródło: <https://sztukater.pl/ksiazki/item/44568-mysl-ikonicznie.html>

II. Założenia ogólne

III. Cele innowacji: Kształcenie umiejętności redagowania rozprawki.

Cele szczegółowe:

Swobodne posługiwanie się obrazkowo-słownym schematem rozprawki.

Zachęcenie do kreatywnego myślenia w redagowaniu rozprawki.

Przygotowanie uczniów do egzaminu ósmoklasisty.

IV. Metody i formy

Nauczycielka, Dorota Węgrzyn, co tydzień realizuje następujące zadania:

- Tłumaczy uczniom, czym jest wypowiedź argumentacyjna w mowie i w piśmie.

- Zachęca uczniów do samodzielnej pracy.

- Zachęca uczniów do kreatywnego podejścia do analizy schematu rozprawki.

- Przekazuje uczniom sens zapoznawania się z lekturami, w których mowa o wartościach.

Uczniowie:

- Kształcą umiejętność zabierania głosu w dyskusji.
- Uczą się kojarzyć rysunki z konkretną lekturą.
- Potrafią odróżnić argument od przykładu oraz sformułować wnioski cząstkowe.

V. Przewidywane osiągnięcia

„Na stronach tej niewielkiej objętościowo pozycji otrzymujemy samą esencję rozprawki. Znajdziemy tu siedemnaście tematów, które można rozwijać dalej, w zależności od kierunku, który chcemy obrać i poziomu nauki. Wszystko to zostało podane w atrakcyjny graficznie i łatwy do zrozumienia sposób, by samodzielne pisanie rozprawki stało się prawdziwą przyjemnością, by otwierało drogę do przemyśleń i polemiki. Graficzne przedstawienie tej formy wypowiedzi, jaką jest rozprawka, może też zachęcić do własnej pracy nad myśleniem ikonicznym i jego dalszym zastosowaniem chociażby w nauce historii czy innych przedmiotów. Tym samym jest to książka, która zmienia podejście ucznia nie tylko do samej rozprawki, ale i przedmiotu oraz nauki szkolnej”.

VI. Tematyka zajęć

Zagadnienia zostały opracowane w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego dla pierwszego etapu kształcenia. Przewidziano ok. 20 zajęć.

„Znajdziemy tu tematy związane z „Panem Tadeuszem”, „Quo vadis”, a także tematy poruszające zagadnienia dotyczące zła, bohaterów literackich jako autorytetów, trudnych chwil, człowieka zmagającego się z losem, podejścia do życia, okresu młodości, czasów wojennych, przyjaźni i wielu innych, pojawiających się zarówno na egzaminach, jak i w trakcie roku szkolnego. Analizując rozpracowane przez autorkę schematy rozprawek, przywołane argumenty i przykłady, nie tylko bez trudu obudować możemy ten szkielet w słowa, ale zaczniemy rozumieć, w jaki sposób tworzyć kolejne rozprawki, w oparciu o przywołane przykłady”.

VII. Ewaluacja

W celu uzyskania informacji zwrotnej nauczyciel przeprowadzi:

- ankietę,
- rozmowy indywidualne i grupowe z uczniami,
- rozmowy z rodzicami.

Szczegółowa analiza wyników ankiety, przeprowadzonych rozmów oraz wyników klasyfikacji pozwoli ocenić stopień realizacji zamierzonych celów. Działania te pomogą wyciągnąć wnioski, zaplanować pracę i ewentualnie zmodyfikować metody pracy. Podjęta zostanie także decyzja o ewentualnej kontynuacji innowacji w tej grupie.

Wszystkie wyniki i uwagi zostaną opracowane w sprawozdaniu oraz udostępnione dyrektorowi szkoły.

VIII. Spodziewane efekty

- ✓ Rozwój ucznia i zaznajomienie go ze schematem rysunkowych rozprawek
- ✓ Zaangażowanie ucznia
- ✓ Ukierunkowanie na wartości płynące z lektur

Wpływ na uczniów:

Wpływ na pracę szkoły:

- ✓ Podnoszenie jakości pracy szkoły poprzez wzbogacenie warsztatu dla każdego polonisty, który będzie chciał zapoznać swoich uczniów z innowacyjnym narzędziem, jakim jest moja publikacja.
- ✓ Indywidualizacja nauczania – podnoszenie wyników edukacyjnych uczniów
- ✓ Promocja szkoły w środowisku lokalnym i ogólnopolskim

IX. Podsumowanie

„Myśl ikonicznie! Rysunkowe rozprawki” to przemyślany i wielokrotnie przetestowany w realiach szkolnych materiał dydaktyczny, który porządkuje wiedzę na temat budowy rozprawki w graficzny sposób, spełnia tym samym jedną z nadrzędnych zasad neurodydaktyki, zgodnie z którą nasze mózgi lubią myśleć obrazami, łatwiej zapamiętują poszczególne treści, jeśli słowa, hasła kluczowe wzbogacimy o proste rysunki – ikonki”.

Bibliografia:

„Myśl ikonicznie!” Rysunkowe rozprawki Dorota Węgrzyn, Wyd. I, Impuls Oficyna, Kraków 2024r.